

PRO Actiunea Catolica Romana

Roma - Anul XIII

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Junie-Iulie 1968 - N. 141-142

Cronica ecumenica

Participarea unei delegații catolice la ceremoniile pentru restaurarea Patriarhatului Moscovei și recenta întrunire a «grupului mixt» de studii al Consiliului Mondial al Bisericilor și al Bisericii catolice, au fost cele două evenimente care în ultimul timp au polarizat atenția cercurilor catolice.

Delegația desemnată să ia parte la festivitățile Bisericii ortodoxe rusești, care s-au desfășurat dela 26 Mai la 2 Iunie la Moscova și la Zagorsk, era compusă din arhiepiscopul de Birmingham, în Anglia, Monsiior George Patrick Dwyer și din auxiliarii arhiepiscopului Parisului, Mons. Daniel Pezeril. Cei doi prelați au fost însoțiți de părintele Jean Long dela Secretariatul pentru Unirea Creștinilor.

Considerat caracterul pur religios al evenimentului, anunțul oficial al participării catolice la ceremoniile din Uniunea Sovietică a fost primit fără comentariile defavorabile care au făcut ecou întâlnirii «ecumenice» din iarna trecută la Leningrad dintre teologii ruși și reprezentanții Secretariatului pentru Unirea Creștinilor. Trezând sub tăcere problemele teologice ale Bisericilor respective, cele două părți în cauză au preferat atunci să discute doctrina socială a Bisericii catolice.

«Coerentă cu programul său ecumenic — precizează comunicatul oficial — și cu scopurile religioase ale evenimentului, Biserica catolică a acceptat invitația Patriarhatului Alexie».

La această «coerență ecumenică» a Vaticanului răspundea, cu perfectă coerență ideologică, revista lunară a comitetului central al partidului comunist sovietic «Agitatorul». Într'un articol care examina evoluția raporturilor Bisericii catolice cu lumea comunistă, catolicismul era definit «dușmanul implacabil și îndârjit al marxismului». «Pretinsa înnoire a Bisericii catolice — continua articolul citat — urmărește numai să apere religia creștină o atmosferă echivocă și căutând noi metode de luptă împotriva doctrinelor și mișcărilor «progresiste».

După ce scotea în evidență «intensa activitate a Vaticanului pentru înnoirea strategică a doctrinei sociale și politice și a dogmaticii religioase», care încearcă acum o «punere la pas a Bisericii catolice cu victoriile obținute de țările socialiste și o neutralizare a tendinței spre stânga a diferitelor părturi sociale din țările burghize», revista continua:

«Evidentul faliment al isteriei anticomuniste a făcut ca elemente departevăzătoare ale ierarhiei catolice să caute acum metode mai subtile pentru a duce mai departe lupta împotriva ideologiei marxiste-leniniste; evoluția aceasta nu înseamnă însă cătuși de puțin că Biserica catolică a încetat de a lupta împotriva teoriei și a practicii comunismului».

Pentru cronică, articolul citat a apărut exact în ziua în care oficiosul Vaticanului, «L'Osservatore Romano», publica comunicatul oficial al participării catolice la festivitățile restaurării dela Moscova și Zagorsk.

...

În legătură cu întrunirea dela Arnoldshain, în Germania, a «Grupului Mixt» al Consiliului Mondial al Bisericilor și al Bisericii catolice — a șaptea dela înființarea în 1965 a acestui organism ecumenic — un comunicat oficial preciza următoarele:

«În primul rând s'a luat act, cu unanimă satisfacție, de sporirea grupurilor mixte în sânul Consiliilor naționale ale diferitelor Biserici care au aderat la Consiliul dela Geneva.

Au fost apoi constatate progresele

făcute în ultimele șase luni de mișcarea ecumenică pe tărâmul dezvoltării internaționale și pe acela al promovării dreptății și a păcii. În sensul acesta au fost amintite instituirea unui comitet mixt de studii asupra societății, a dezvoltării și a păcii; apoi conferința dela Beirut, care a confirmat necesitatea și urgența unei acțiuni comune pentru dezvoltare a tuturor Bisericilor pe plan internațional. A fost deasemeni amintită întâlnirea din Martie, la Zagorsk a teologilor catolici cu teologii ortodocși și, în sfârșit, recenta întrunire a reprezentanților organizațiilor de asistență socială a diferitelor Biserici pentru coordonarea respectivelor programe de ajutorare a Țărilor subdezvoltate.

...

Cu ocazia celebrării a cinzeci de ani dela restaurarea Patriarhatului Moscovei Sfântul Părinte Paul VI a adresat o scrisoare autografă Patriarhatului Alexie, în care își exprimă speranța ca contactele din ultimul timp dintre Biserica catolică și Biserica ortodoxă rusească să constituie o premiză de aplanare a «divergențelor care încă există» între cele două Biserici.

În mesajul citat Paul VI exprimă deasemeni «sentimente frățești» și «felicitări cordiale întru Domnul» și motivează trimiterea delegației catolice la ceremoniile pentru celebrarea semicentenarului, cu intenția Bisericii catolice de a se «asocia la bucuria și la mulțumita dată Domnului de Biserica ortodoxă rusească».

Atât scrisoarea Papii cât și prezența la Moscova a delegației catolice se integrează în perspective ecumenice care în ultima vreme a caracterizat raporturile Sfântului Scaun cu Patriarhatul și în care «Papa vede «dacă nu un punct de sosire, cel puțin o cheazășie pentru o nouă dezvoltare a dragostei frățești».

«Ortodocșii ruși — amintește un ziar catolic din provincie — au fost prezenți ca observatori delegați încă dela prima sesiune la Conciliul Ecumenic Vatican II, și apoi la înmormântarea Papii Ioan XXIII și la încoronarea lui Paul VI». Comemorarea restaurării patriarhatului a fost amănată cu câteva luni pentru ca ea să nu coincidă cu aceea a revoluției rusești.

«Restaurarea Patriarhatului — serie Paul VI Patriarhatului Alexie — e un eveniment bogat în semnificații pentru viața religioasă a Bisericii ortodoxe rusești», și continuă:

«Această întoarcere la vechile tradiții ale Bisericii pe care o conduceți, pregătită în lungi ani de studiu și de muncă a clerului și a laicilor, a constituit o etapă importantă în eforturile de înnoire spirituală a Bisericii ortodoxe rusești. Noi sperăm ca această tradiție să înlesnească adâncirea spiritului religios al poporului și să fie izvor de nouă putere pentru creștinii care se străduiesc să-l mărturisească pe Christos într'o lume care are atâtea nevoe de Dumnezeu».

«Noi ne bucurăm de asemenea — continuă scrisoarea Papii — de faptul că Dumnezeu a îngăduit ca legăturile dintre Bisericile noastre să se îmbunătățească din ce în ce mai mult, mai ales în ultimii ani. Dacă în trecutul îndepărtat ca și în epoca mai recentă neînțelegeri și lipsa de încredere, și mai ales unele episoade dureroase, au pus una împotriva alteia Bisericile noastre, noi vedem acum în contactele din ultimii ani cheazășia unei noi dezvoltări a dragostei frățești, a înțelegerii reciproce și a unei acțiuni comune pentru rezolvarea divergențelor încă existente între Biserica Romei și Patriarhatul Moscovei. Încheie scrisoarea Papii — un călduros apel la unirea creștinilor.

Mons. F. Repanai, Mons. Carnatiu, Doct. C. Dragan.

INSEMNAȚI ASUPRA ISTORIEI BISERICII ÎN ROMANIA

La sediul roman al Fundației Europene Drăgan din Forul Traian, Mgr. Pamfil Cârnațiu, «minutant» la Secretariatul de Stat al Vaticanului, a ținut o foarte aplaudată conferință asupra temeii «Insemnări asupra istoriei Bisericii în România».

Conferința monsiiorului Cârnațiu — prima dintr'un program de activități cu caracter religios concordate pentru anul în curs între Arhiepiscopia Santissimo Nome di Maria și Fundația Europeană Drăgan — a fost precedată de o scurtă introducere a monsiiorului Ferruccio Repanai, capela-nul Bisericii S.S. Nume al Mariei.

«A evoca faptele îndepărtate ale unei instituții ca Biserica dintr'o regiune din păcate puțin cunoscută, cum e România — a spus conferențiarul — ar putea părea un lucru cu totul inutil. E totuși cert că evenimentele care interesează Biserica și pentru creștinii deosebită valoare și pot deveni o bună ocazie pentru noi experiențe spirituale și pentru o mai adâncă cunoaștere a misterioasei acțiuni a Providenței Divine asupra evenimentelor omenești. Faptele istorice ale Bisericii în România vor fi deci amintite aici numai în măsura în care ele pot contribui la o mai bună cunoaștere a misiunii Bisericii în istoria și în viața popoarelor».

După această impostare a temeii și a limitelor conferinței sale, Mons. Cârnațiu a amintit pe scurt controversele în legătură cu originalele poporului român, în care documentele și săpăturile arheologice au identificat rezultatul etnic al asimilării populațiilor dacice de către colonizatorii romani stabiliți în regiunile dunărene, din Nord după cucerirea Daciei de către Traian, la 107.

Originele creștinismului în România

«Dacă origina poporului român a apărut până azi nesigură multor istorici, origina creștinismului său e și mai nesigură», a sus conferențiarul. Pentru unii, românii s'ar fi «nascut creștini»; alții, împotriva, sprijinesc teza unei duble încreștinări a românilor: prima, în veacul III, a doua în veacul IX, prin mijlocirea bulgarilor.

Documente autentice asupra prezenței religiei creștine la români există abia în sec. IV. E secolul în care a trăit Sfântul Niceta, episcop al Remesiane, pe care românii îl consideră apostolul lor; e veacul primei organizări bisericești, cu sedii episcopale la Tomis, Axiopolis, Castrul lui Marte, Kallatis, Iatrosae și Almyris. E deasemeni veacul primilor martiri — misionarii Sava și Nichita — al acestor prime comunități creștine din Dacia, ucși în timpul prigoanei lui Atanaric (363-377).

Sfântul Niceta de Remesiana predica Evanghelia în limba latină. Și de rit latin și depinzătoare de Roma a fost și prima organizație bisericească în aceste regiuni.

În continuare, conferențiarul a recapitulat evenimentele, istorice legate de primele năvăliri barbare, care au împărțit populația daco-română în trei grupuri, și ocuparea regiunilor din Sudul Dunării de către bulgari, popor de origine mongolă dar care adoptase limba slavă, și care primește creștinismul în forma orientală; nașterea imperului bulgaro-român, al cărui capi sunt amintiți în documentele papilor Inocentiu II și Inocentiu III cu titlul de «Imperator omnium bulgarorum et Blachorum»; și trecerea românilor sub jurisdicția Patriarhatului ecumenic, după înfrângerea bulgaro-valahilor de către împăratul Constantinopolului, Vasile II.

«Se datorește acestei depinderi bisericești, întâi de bulgari și apoi de greci, acceptarea de către români a ritului și a limbei liturgice slave și despărțirea lor de Roma, impusă de jurisdicția constantinopolitană» — a subliniat conferențiarul.

Primele Mitropolii în Principatele Române

Continuându-și analiza istorică, conferențiarul a ilustrat viața Bisericii în ținuturile carpatico-danubiene după întemeierea Principatelor Române, cu creierea primelor Mitropolii — la Curtea de Argeș (1359) și Turnu Severin, pentru Muntenia, și la Suceava (în 1393) pentru Moldova, unde în anul 1228 Papa Onoriu creiază dioceza Cumaniei, cu sediul la Milcov, pentru catolicii din Principate.

Căderea Constantinopolului aduce cu sine venirea unui mare număr de călugări greci în Principate, unde iau naștere o seamă de mănăstiri supuse mănăstirilor dela Muntele Athos, dela Ierusalim și Sinai.

Odată cu stăpanirea turcească asupra Principatelor Române începe pentru români o tristă epocă de dependență politică și religioasă în care atât tronul cât și sedile episcopale sunt vândute celor mai buni ofertanți fanarioți. Situația Bisericii în perioada aceasta era următoarea: «credințioșii vorbeau românește, limba oficială și cea religioasă era slava antică, clerul în majoritatea sa era grec. Dela 1711 la 1821 domnitorii Țărilor românești sunt toți greci din Fanar, însărcinați de turci să administreze Principatele, iar în Biserica română se impun spiritul și limba greacă.

În 1856, la doi ani dela eliberarea românilor de jugul turco-fanariot, Biserica română obține independența juridică de Biserica grecească, constituindu-se — zece ani mai târziu —

în Biserica autocefală, care abia în 1925 avea să aibă un patriarhat propriu și independență deplină.

Biserica română în Transilvania

Dacă în Principatele Românești Biserica a trecut succesiv dela faza dominației slave la dominația grecească, pentru a ajunge, în sfârșit, la independență, în Transilvania soarta sa n'a fost desigur mai bună.

Supuși cuceritorilor unguri și apoi celor germani, veniți să apere hotarele imperului germanic, românii din Transilvania erau considerați «șerbi», deși constituiau majoritatea etnică a regiunii și erau, mai ales, primii ei ocupanți.

După Reformă ungerii trecuseră la calvinism iar nemții deveniseră luterani. Atât unii cât și alții încercau să-i atragă la religia lor pe români: ungerii cu forța, nemții convingându-i.

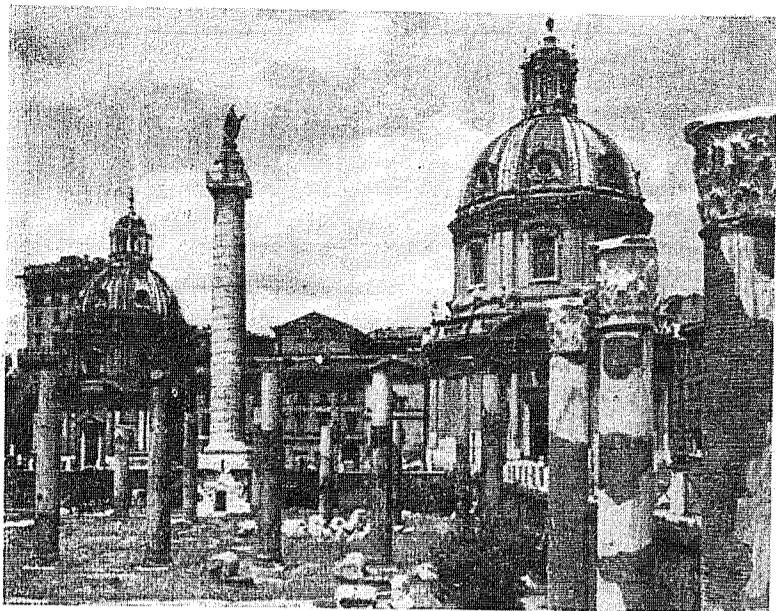
După instaurarea imperului austro-ungar, curtea dela Viena începe să desfășoare, prin părinții ieziți, o intensă propagandă catolică printre români. Cu Sinodul dela 1968 și apoi cu cel din 1700, cea mai mare parte dintre românii transilvăneni acceptă să se unească cu Roma, cu condiția de a-și păstra ritul și disciplina bisericească. Se formează în felul acesta Biserica catolică română de rit oriental, care în veacurile următoare avea să devie un puternic factor de cultură pentru poporul român.

«Din școlile sale — a subliniat Monsiior Cârnațiu — au ieșit oameni de cultură care au avut o puternică influență asupra mișcării de emancipare religioasă, socială și națională a românilor».

«Românii din Transilvania care au rămas ortodocși și-au constituit apoi o ierarhie proprie și au colaborat frățește cu catolicii de rit oriental, realizând o formă de ecumenism greu de închipuit. Cum ritul era identic, deseori preoții aceluiaș sat se înlocuiau unul pe altul în asistarea bolnavilor sau în nevoile religioase urgente. Neînțelegerile dintre cele două Biserici de acelaș rit încep numai în momentul în care se afirmă curentul ideologic după care românii sunt ortodocși «prin natură» și catolicismul e motiv de desbinare națională».

Conferențiarul a amintit apoi binefacerea reprezentată pentru poporul român și pentru evoluția sa culturală de Biserica unită, care a «deschis o fereastră spre Occident, a întemeiat primele școli românești și a dat un puternic impuls mișcărilor naționale de eliberare din starea de sclavie în care se aflau românii». În afară de aceasta — a subliniat Mons. Cârnațiu — Biserica unită română a constituit una din cele mai fecunde expe-

Urmează la pag. 2

Coloana lui Traian și Biserica Sfântului Nume al Mariei

Istoria Bisericii Române

Urmează de la pag. 1

riențe ecumenice. Ea era mărturia vie a posibilității unei coexistențe a tuturor riturilor. Și de fapt ea și-a păstrat ritul oriental în limba română, rămânând totuși unită cu Roma. A oferit comunității ortodoxe române bogăția catolicismului roman și a mărturisit în fața Bisericii catolice existența ritului oriental.

Dar, cu toată importanța sa istorică, religioasă, morală și culturală pentru poporul român, Biserica catolică de rit oriental a fost suprimată în mod violent. În mai puțin de trei luni — din Octombrie în decembrie 1948 — poliția comunistă, în colaborare cu o parte din ierarhia ortodoxă, a lipsit două milioane de credincioși de libertatea de a-și profesa credința.

«A fost cea mai violentă și mai neomenoasă persecuție pe care Biserica a cunoscut-o în istoria sa. În noaptea de 28 Octombrie 1948 toți cei șase Episcopi ai acestei Biserici, și mii de preoți, au fost arestați.

«Impotriva tuturor Jgîlilor dumnezeiești, naturale și omenești Episcopii Bisericii unite române au fost ținuți în închisoare până la moarte. Astăzi a rămas în viață numai Mons. Iuliu Hossu, deținut încă într-o mănăstire ortodoxă».

Biserica română azi

Conferențiarul a încheiat făcând o obiectivă analiză a situației Bisericii în România zilelor noastre; relevând, adică, meritele dar și păcatele, sau în orice caz carentele Bisericii naționale.

«Biserica română — a spus Mons. Cârnațiu — în prima jumătate a veacului trecut considerată practic grecească, acum e a doua Biserică autocefală și patriarhală ca număr al credincioșilor, și poate prima dintre toate comunitățile ortodoxe cât privește organizația, vitalitatea, activitatea științifică și religioasă. Publicațiile ei sunt astăzi la nivelul științific al publicațiilor occidentale și fără îndoială mai bine redactate decât publicațiile multor altor Biserici ortodoxe. Clerul ei e bine pregătit. Totuși, pe tărâm internațional, dacă nu e cu totul nitată, e desigur cât se poate de

neglijată. Nu și-a trimis observatori la Conciliul Ecumenic Vatican II, la care erau totuși prezente aproape toate comunitățile creștine din lume. Trebuie apoi relevată atitudinea ei negativă în ceea ce privește o deschidere universală și ecumenică. Or, trebuie să spunem, această imobilizare a sa pe poziția greco-slavă nu e nici românească și nici creștinească.

Continuându-și analiza, conferențiarul a amintit meritele avute în formația spirituală a românilor catolici și necatolici de Biserica unită, astăzi prezentată ca singura primejdie pentru ortodoxie, și piedeca cea mai mare în calea unei reapropieri între catolici și ortodocși, citând drept desmințire a unor astfel de acuzații scrisoarea scrisă în Iunie 1948 de cei șase episcopi uniți, care e o splendidă mărturie a ceea ce era cu adevărat «și va mai fi poate pentru poporul român», Biserica unită.

Incheindu-și interesanta analiză, conferențiarul a reamintit atitudinea intolerantă față de Biserica unită, atitudine care denunță «nu numai lipsă de experiență istorică, ci slăbiciune internă».

«Totuși — și-a afirmat convingerea Mons. Cârnațiu — Biserica română are multe posibilități de a contribui la reapropierea între ei a creștinilor și ar putea pune valorile trecutului său la dispoziția și în slujba Bisericii universale, dacă va ști să dea dovadă de o deschidere spre problemele generale care astăzi agit lumea creștină».

«E probabil — a spus Mons. Cârnațiu — ca tocmai prigonirea Bisericii unite, care astăzi oferă creștinismului în România nota martiriului, să devie o făgăduință de vremuri mai bune și de fecundă înnoire a vieții creștine a poporului român».

După conferința Monsiniului Cârnațiu a luat cuvântul Dl. Eraldo Pin-

tori, fost funcționar al Institutului italian de Cultură dela București și pentru o bucată de timp vecinul de închisoare al Episcopului Ion Suciucă a cărui mare bunătate, răbdare și demnitate în suportarea suferințelor și jignirilor de tot felul îndurate în închisoarea în care trebuia să-și încheie viața sfântă, au fost un exemplu și o mangaiere pentru toți.

A murit Patriarhul Chrisostomos fost Primate al Greciei

Postul Primate al Bisericii ortodoxe grecești, arhiepiscopul Chrisostomos, a încetat din viață într-un spital din Atena, după o grea boală. Împlinise de curând 88 ani.

Fusese înlăturat dela conducerea Bisericii grecești după instaurarea regimului militar anul trecut, în Aprilie. Îndepărtarea sa intra în programul de reforme bisericesti dispuse de noul regim.

Contrar unei reapropieri a Bisericii ortodoxe grecești de Biserica Romei, Patriarhul Chrisostomos fusese un opozant îndârjit al inițiativelor Sfântului Scaun și ale Patriarhului Athenagoras I pentru restaurarea unității Bisericii, printre altele al călătoriei la Roma a Patriarhului ecumenic pe care încercase să o împiedece.

În 1963 Chrisostomos a respins apelul Papii pentru începerea convorbirilor asupra unității creștinilor, denunțând Biserica latină de oarece «condusă de un singur om și în plus absolutist».

După istorica întâlnire de acum trei ani dela Ierusalim între Paul VI și Patriarhul Athenagoras, arhiepiscopul Atenei se declarase fășis potrivit nu numai unității Bisericii dar și oricărui contact viitor între Bisericile despărțite și Roma. Din cauza acestei opuneri la unitate a hătrânilui patriarh, Biserica ortodoxă grecească a rămas exclusă dela orice acord între Bisericile orientale.

***

Printre membrii Consiliului de Stat al Cetății Vaticanului, instituit în 28 Martie de Sfântul Părinte sunt și două femei: Doamnele Pia Colini-Lombardi și Maria Luisa Paronetto-Valier.

Face parte din noul organism și o celebritate a științei internaționale, fizicianul Prof. Enrico Medi, fost vice-președinte al Euratomului. În fruntea lungii liste a membrilor acestei «Consulta dello Stato della Città del Vaticano» e prințul Aspreno Colonna, urmat de prințul Alessandro Torlonia și de alte nume ilustre ale aristocrației «negre» care până la recenta reformă a curții pontificale ocupau funcții și demnități definite «inaactuale și incompatibile cu realitățile prezente». Cu instituirea acestui nou organism nobilimea rămasă credincioasă Vaticanului după pierderea puterii temporale a Papilor își reia locul din care fusese exclusă de amintita reformă. Aceasta cu deplină satisfacție a interesatilor, pentru care excluderea din aparatul reprezentativ al Sfântului Scaun a fost în orice caz o «lovitură», și cu rânjelut ironic al acelor care văzuseră în «evacuarea nobililor» din Vatican semnul unei radicale «democratizări» a Bisericii catolice.

***

Cardinalul decan al Sacrului Colegiu, Eugène Tisserant, a făcut o vizită definită «particulară și personală» la Zagreb, invitat, în calitate sa de academician al Franței și de savant, de Academia jugoslavă a Științelor și Artelor. E prima vizită a Cardinalului-decan în Jugoslavia, după protocolul icalit recent între Vatican și guvernul jugoslav pentru normalizarea raporturilor Bisericii catolice cu autoritățile de Stat din această țară.

În timpul șederii sale în Jugoslavia — informează o telegramă de agenție din Zagreb — Cardinalul Tisserant a vizitat Academia jugoslavă dela Zagreb, Academia slovenă dela Lubliana, Academia sârbească dela Belgrad. După o întâlnire cu Patriarhul Bisericii ortodoxe sârbești, Gherman, a vizitat localitățile Djakovo, Spalato și Dubrovnik în Dalmația și a fost primit în audiență, la Brioni, de președintele Tito.

Unele cercuri catolice din Roma au vrut să atribute călătoriei Cardinalului Tisserant în Jugoslavia o semnificație mai puțin «academică», punând-o în legătură cu «cazul» monsiniorului Draganovici, răpit de agenții titini și încă împiedecat să părăsească teritoriul republicii jugoslave, unde i s'ar fi fixat domiciliul forțat în așteptarea judecării procesului de «înaltă trădare» pentru «activitatea sa împotriva actualului regim». În Vatican asemenea interpretări sunt definite «fantastice» și lipsite de orice temeinicie.

Patruzeci și trei de «consultori» pentru Secretariatul Uniunii

Patruzeci și trei de noi consulto-

miscellanea

ri, printre care două călugărițe și trei laici, au fost numiți de Papă la Secretariatul pentru Unirea Creștinilor. Lista se deschide cu numele monsiniorilor: Josef Schroffer, secretar al Congregației pentru educația catolică; Carlo Moeller, subsecretar al Congregației pentru Doctrina Credinței; rev. Vincenzo Miano, secretar al Secretariatului pentru necredincioși și Mons. Gremillon, secretar al Comisiei pontificale «Justitia et Pax».

Cele două călugărițe chemate să facă parte din organismul ecumenic sunt maica Marianna Mohring și maica Maria Regina Cunningham. Cei trei laici sunt profesorul Carlos Santamaria, Dna. Rosemary Goldie, subsecretară a «Consiliului de Laicis» și Dna. Susanna Martineau.

Papa anunță participarea sa la Congresul euharistic dela Bogotă

În a doua jumătate a lunii August Papa va pleca în Columbia, unde va participa la Congresul Euharistic mondial dela Bogotă. Cu aceeași ocazie va inaugura Conferința generală a Episcopilor latino-americani, fixată pentru 26 August la Medellin, al doilea oraș important al Columbiei.

Anunțul oficial al vizitei — de care se vorbea încă din toamna trecută — a fost dat de însuși Papa în cursul unei audiențe generale săptămânale.

«Va fi, ca de obicei, o vizită foarte scurtă, de două sau trei zile» — a precizat Sfântul Părinte.

Multe alte invitații au fost adresate în ultimele luni Papii de diferite națiuni latino-americane. Dacă aceste cereri nu pot fi satisfăcute de prezența sa fizică, ele vor avea însă «toată adesiunea spirituală» a Sfântului Părinte.

Întocmai ca vizitele la Locurile Sfinte, în India, la Națiunile Unite, la Fatima și în Turcia, și această călătorie a Papii se încadrează în misiunea pontificală a Păstorului, astăzi proiectată pe un plan mondial.

«Drumurile lumii sunt deschise» — a spus, făcând în treacă aluzie la viitoarele importante schimbări în exercitarea practică a funcției apostolice a Papilor «pentru o mai intensă circulație a dragostei în Biserică și pentru scoaterea în evidență a unității și catolicității acestei Biserici».

Paul VI va fi primul Papă din istoria Bisericii catolice care va vizita continentul latino-american, astăzi în centrul interesului și al preocupărilor Bisericii.

Călătoria aceasta va avea în primul rând o valoare simbolică. Chiar dacă ținta ei e numai Columbia, vizita aceasta va fi o întâlnire spirituală cu toate celelalte țări ale continentului latino-american care astăzi înfruntă aceleași probleme și trăiesc aceeași viață creștină. Va fi, mai ales, o «afirmare a Tainei euharistice care — a spus Papa — «am vrea să fie o afirmare universală».

Anunțul acestui al șaselea «pelerinaj apostolic» al lui Paul VI, care desminte svonurile pesimiste asupra sănătății sale, a fost primit cu emoție și bucurie în Bolivia, unde se face mari pregătiri pentru Congres, și pentru primirea Papii. Se prevede că cel puțin un milion de persoane vor asista la Liturgia solemnă pentru închiderea Congresului, care va fi celebrată de Papă în aer liber.

Columbia e o țară aproape în întregime catolică, cu un procent de un milion și jumătate de necatolici, în mare parte protestanți emigrați în ultimii ani din diferite țări ale Europei.

Congresul Euharistic va fi inaugurat în 18 August, în prezența delegatului apostolic, Cardinalul Giacomo Lercaro.

Primă zi a Congresului va fi dicată ecumenismului.

În una din primele zile ale Congresului dela Bogotă vor fi hirotomiși o sută de preoți și de diaconi reprezentând toate țările continentului latino-american.

Cum spuneam, Congresul se va încheia la 25 August cu o Liturgie solemnă aproape sigur celebrată de Papă, urmată de o procesiune la care vor participa toate organizațiile bisericesti și laice din America latină.

Printre teologii europeni care vor lua parte la lucrările Congresului au fost anunțați protestantul Max Thurian, priorul comunității ecumenice dela Taizé, cu o comunicare asupra temei «Euharistia constructoare a unității creștine»; dominicanul Juan Maria Tillard, iezuitul francez Henry de Lubac; benedictinul belgian Thierry Maertens și iezuitul spaniol Luis Alonso Schokel.

ION NICODIM LA GALERIA

«IL BILICO»

Prezentat publicului italian în această primă și îndelung visată expoziție romană de profesorul Giulio Carlo Argan, astăzi socotit o autoritate în domeniul criticii de artă europene, pictorul Ion Nicodim expune la galeria «Il Bilico» roadele meditațiilor și experiențelor sale de doi ani.

Artist de mare sensibilitate, Ion Nicodim aduce cu această splendidă expoziție, care e un lung și unitar cânt cu variații pe tema lumină-culoare, o adiere de delicată poezie în haosul atâr extragantă căutări ale picturii zilelor noastre; semnificația unei mari lecții de bun gust, de pregătire tehnică, de fidelitate față de arta adevărată.

Limbajul picturii lui Nicodim își afundă rădăcinile în cea mai bună tradiție culturală și artistică europeană; arta lui e în primul rând expresie de civilizație, de cultură, de experiențe care o înrudește cu cea mai nobilă și mai autentică expresie a picturii contemporane reprezentată de triada Fautrier, Bissier, Miro.

Nicodim — cum relevă în elogioasa prezentare a expoziției profesorul Argan — nu ascunde această înrudire, ci dimpotrivă citează fășis textele acestor mari exponenți ai picturii contemporane europene, pe care nu le ia drept modele, ci le folosește ca obiecte de analiză. Nicodim nu se apropie de maestrul său cu ochiul unui imitator, ci cu spiritul unui căutător de comori poetice. În căutarea sa — observă profesorul Argan — această analiză și confruntare procedează prin suprapunere și nu prin apropiere și combinații. Obiectivul cercetării picturii române e «un țesut spațial, subțire și extrem de mobil, o dimensiune comună în care iau naștere ritmurile diferite ale limbajului; ca într-un fond muzical descoperit sub sunetele mai multor limbi. S'ar pu-

tea spune că rezultatul final e identificarea unui tipar spațial și temporal tipic european, în sensul pe care îl dă acestui cuvânt atât de frecvent pe buzele sale Fautrier: nu desigur babelica expresie a unei limbi internaționale, ci ritmica de fond care unește între ele limbile aceleiași civilizații și care se recuperează atunci când specifică substanță cognitivă a fiecăreia dintre ele s-a consumat și s-a absorbit. Că așa e, se vede din însuși faptul că există în această pictură o trecere continuă, fără diferențe de nivel, între semne și lucruri semnificate: într'atât încât imagini naturale care pot fi recunoscute pot apărea în conteste informale ca simple semne picturale».

E o căutare a poeziei «subt-poeticele» textelor meditate, condusă cu rafinată delicatețe și cu mare sensibilitate în folosirea «instrumentului» pictural. Ceea ce impresionează în primul rând vizitatorul acestei expoziții e mărturisita dragoste a artistului pentru «meseria» sa. Da, meserie, și de cea mai nobilă calitate, aceea care călăuzeste meditația poetică a lui Ion Nicodim în căutarea unei desăvârșiri tehnice care să poată sustine acest vis al său în permanenț echilibru între formă și abstracție, și să-l comunice în cele mai esențiale și mai secrete semnificații ale sale de limbaj.

Si a fost, pentru noi toți, o bucurie să constatăm că în izolarea lungilor douăzeci de ani de instrăinare de spațiul fizic și spiritual în care în tot acest timp arta europeană și-a căutat un nou destin, humusul artistic românesc a continuat să dea artiști de dimensiunea unui Nicodim, atât de «à la page» cu problematica artei contemporane occidentale: a artei adevărate, al cărui martor prețios și al cărui maestru s'a dovedit cu această expoziție Ion Nicodim.

Ulei de Grigorescu